

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет української філології, культури і мистецтва
кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
«   »   2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
для студентів

галузь знань	035 Філологія
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	035.01.01 Українська мова та література
спеціалізації	035.01 Українська мова та література

Київ – 2022

Розробник:

Вінтонів Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Вінтонів Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови

Протокол від «   » _____ 2022 р. № ____

Завідувач кафедри доктор філологічних наук, професор М.О. Вінтонів

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

035.01.01 Українська мова та література ____ 2022 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) Р.А. Козлов

Робочу програму перевірено

« 01 » *вересня* _____ 2022 р.

Заступник декана факультету української філології, культури і мистецтва з науково-методичної та навчальної роботи С. І. Горобець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	Денна	Заочна	
<i>Методика викладання української мови як іноземної</i>			
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>		
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>Українська</i>		
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>5 / 150</i>		
Курс	<i>6</i>	-	
Семестр	<i>11</i>	<i>12</i>	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>2</i>		
Обсяг кредитів	<i>5</i>	-	
Обсяг годин, у тому числі:	<i>150</i>	-	
Аудиторні	<i>40</i>	-	
Модульний контроль	<i>10</i>	-	
Семестровий контроль	<i>30</i>	-	
Самостійна робота	<i>70</i>	-	
Форма семестрового контролю	<i>Екзамен</i>		-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної» – сформувати у магістрантів-філологів лінгводидактичну компетентність у навчанні української мови як іноземної з урахуванням конкретного етапу (пропедевтичного, основного) вивчення дисципліни у закладі вищої освіти. Допомогти студентові усвідомити основні причини й передумови змін в лексичному складі сучасної української мови, поглибити розуміння комунікативної, репрезентативної, націєтворчої та культуроносною функцій мови, сформувати навички фіксації та наукового аналізу лексичних інновацій у текстах різних стилів, набути вміння нормативного оцінювання мовних інновацій. «Методика викладання української мови як іноземної» є однією зі складових професійної підготовки фахівців зі спеціалізації «українська мова і література» і має загальнотеоретичні і практичні цілі.

Лекції спрямовані на ознайомлення з традиційним й новаторськими методами, прийомами, формами і засобами навчання іноземних мов взагалі та української мови як іноземної зокрема; розкриття суті основних форм та засобів навчання; узагальнення лінгводидактичних основ викладання різних видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо) відповідно до рівня володіння українською мовою як іноземною.

Самостійна проектна робота студентів стимулює вміння застосовувати набуті теоретичні відомості на практиці, планувати роботу, укласти профайли групи і окремого студента, створювати навчально-методичні комплекси для вивчення певних тем, аналізувати підручники й посібники з української мови як іноземної.

Завдання дисципліни:

- ознайомити магістрантів з теоретичними і прикладними завданнями навчальної дисципліни, а також тенденціями в розвитку як нового наукового напрямку в українській лінгводидактиці;
- окреслити освітню стратегію засвоєння змісту нового курсу на компетентнісній основі;
- розвивати у магістрантів критичне мислення, методичну інтуїцію і оцінюванні й використанні практичних матеріалів з методики навчання української мови як іноземної, а також опрацюванні теоретичних здобутків спеціальних досліджень з методики навчання української мови як іноземної за відсутності підручників та посібників для студентів ЗВО.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці в галузі філології (українська мова та література), набувають таких програмних компетентностей:

ЗК-1, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-7, ЗК-9 (загальні компетентності),

ФК-6, ФК-8, ФК-Ф-10, ФК-11 (фахові компетентності).

ЗК-1: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2: Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-3: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5: Здатність працювати в команді та автономно

ЗК-7: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК-9: Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ФК-6: Здатність застосовувати поглиблені знання з української мови і літератури для вирішення професійних завдань.

ФК-8: Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-10: Здатність на фаховому рівні викладати філологічні дисципліни в закладах вищої освіти.

ФК-11: Здатність до створення, редагування, реферування і систематизації текстів усіх типів, зокрема перекладних.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну «Методика викладання української мови як іноземної», студенти повинні мати такі програмні результати навчання: **ПРН-3-1, ПРН-У-2, ПРН-У-3, ПРН-У- 5, : ПРН-У-9, ПРН-У-15**(Формування суджень): **ПРН-С-3, : ПРН-С-5.**

ПРН-3-1: Демонструвати знання в галузі гуманітарних наук, застосовувати їхні методи в різних видах професійної діяльності.

ПРН-У-2: Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-У-3: Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-У-5: Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-У-9: Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-У-15: Забезпечувати викладання філологічних дисциплін в закладах вищої освіти.

ПРН-С-3: Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються

ПРН-С-5: Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі освіти.

**Тематичний план для денної форми навчання
(6 курс 11 семестр)**

№ п/ п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Разо м	Аудиторні				Самостій на робота
			Лекц ій	Се мін арс ьки х	Лабо ратор ні	Індив ідуал ьні	
3 семестр							
Змістовий модуль І. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ							
1.	Українська мова як об'єкт вивчення для іноземців. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасного вишу викладання української мови як іноземної.	14	2	2			10
2.	Зв'язок методики викладання української мови як іноземної з іншими науками.	18	4	2	2		10

	Етапи процесу навчання української мови як іноземної. Рівні володіння української мови як іноземної.						
3.	Сучасні освітні технології в навчанні іноземних студентів гуманітарних спеціальностей. Професійна компетентність викладача як інтегративна властивість особистості.	14	2		2		10
	Модульна контрольна робота №1, 2	4					
4 семестр							
Змістовий модуль II. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ							
4.	Принципи навчання української мови як іноземної. Загальнодидактичні та частководидактичні принципи навчання. Основні підходи в навчанні української мови як іноземної.	14	2	2			10
5.	Сучасні методи способи навчання української мови як іноземної.	14	2	2			10
6.	Практичне застосування <i>методів</i> навчання української мови як іноземної. Прийоми навчання української мови як іноземної .	14	2	2			10
7.	Аспекти навчання української мови як іноземної. Лінгводидактичний та лінгвокраїнознавчий аспекти викладання української мови як іноземної. Розвиток діалогічного мовлення студентів-іноземців.	14	2		2		10
8.	Характеристика різновидів вправ і завдань у методичній системі навчання української мови як іноземної. Система вправ для формування навичок та умінь	8	4		4		

мовлення. Типи вправ. Навчання граматичного матеріалу.						
Модульна контрольна робота №3, 4, 5	6					
Разом	120	20	10	10		70
Підготовка до проходження контрольних заходів	30	<i>екзамен (семестровий контроль)</i>				
Усього	150	20	10	10		70

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Тема 1. Українська мова як об'єкт вивчення для іноземців в Україні та за кордоном. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасного вишу викладання української мови як іноземної.

Становлення і розвиток методики викладання української мови як іноземної. Проблема мови навчання іноземних студентів в Україні. Особливості організації навчального процесу.

Навчальний план як документ, що визначає:

- а) графік навчального процесу;
- б) перелік;
- в) послідовність та час вивчення навчальних дисциплін;
- г) форми навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю.

Призначення навчальних програм з мовознавчих дисциплін, особливості їх побудови. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників.

Рекомендована література:

Основна: 1–5, 6.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8.

Тема 2. Зв'язок методики викладання української мови як іноземної з іншими науками. Етапи процесу навчання, рівні володіння української мови як іноземної.

Розвиток методики викладання здійснюється в нерозривному зв'язку з філософією, логікою і педагогікою. Лінгвістика, психологія і психолінгвістика, педагогіка знаходяться у тіснішому зв'язку з методикою, ніж інші науки, які вивчають мовлення чи процес передачі інформації.

Методика і лінгвістика. Компоненти: цілі, зміст, технології, допоміжні засоби. Орієнтовано на комунікацію.

Методика і психологія: загальна, вікова, педагогічна. Психологія мовлення, психологія спілкування, психологія праці, інженерна психологія, експериментальна психологія. Зумовлення і мотивація.

Методика і психолінгвістика. Навчання мови передбачає розвиток мовленнєвої діяльності. Комунікативна функція мовлення зумовлює необхідність створення відповідних ситуацій спілкування; вправи мають носити проблемний характер; вирішення проблеми сприяє як формуванню мовленнєвих навичок, так і активізації процесів мислення; формування вмінь іншомовного мовлення буде ефективнішим при наявності мотивації.

Етапи процесу навчання: а) початковий; б) середній; в) просунутий; г) завершальний. Рівні володіння української мови як іноземної:

- початковий (A1);
- базовий (A2);
- рибіжний (B1)
- середній (B2);
- високий (C1);
- вільне володіння (C2).

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9

Тема 3. Сучасні освітні технології в навчанні іноземних студентів гуманітарних спеціальностей. Професійна компетентність викладача як інтегративна властивість особистості.

Ігрові технології. Класифікація навчальних ігор. Дискусія. Технологія роботи з кінофільмом. Підходи до створення методики роботи з фільмом. Навчальна екскурсія як лінгводидактична технологія. Схеми екскурсійних процесів. Схеми екскурсії в навчанні мови. Творчі роботи. Види творчих робіт.

Основні компоненти професійно педагогічної компетентності: а) спеціальна компетентність, знання та досвід; б) методична компетентність, володіння методами навчання та уміння застосовувати їх в навчальному процесі; в) психолого-педагогічна компетентність, взаємини зі студентами; г) диференціально-психологічна компетентність, настанови і спрямованість студентів; д) аутопсихологічна компетентність (рефлексії педагогічної діяльності).

Граматики-перекладний. Усвідомлено-зіставний. Аудіолінгвальний. Аудіовізуальний. Усвідомлено-практичний. Комунікативний методи навчання української мови як іноземної. Прийоми ейдетики під час вивчення УМ як іноземної.

Рекомендована література:

Основна: 1–5.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 15

Змістовий модуль II. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Тема 4. Принципи навчання української мови як іноземної. Загальнодидактичні та частководидактичні принципи навчання. Основні підходи в навчанні української мови як іноземної.

Загальнодидактичні принципи та їхнє місце в системі навчання УМІ: науковості; системності та систематичності навчання; свідомості; зв'язку теорії з практикою; наступності; наочності; доступності; посиленості; індивідуалізації; творчої активності учнів; розвитку пізнавальних потреб та самостійності, міцності знань, умінь та навичок.

Частководидактичні принципи навчання української мови як іноземної:

- комунікативної спрямованості навчання;
- функціонального підходу до відбору та організації мовного матеріалу;
- тематико-ситуативного подання навчального матеріалу;
- вивчення лексики і морфології на синтаксичній основі;
- концентричного розташування навчального матеріалу та поетапності навчання;
- роздільного та взаємозв'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності;
- опори на мовний досвід (рідна мова чи мова-посередник);
- усної основи навчання;
- інтенсифікації навчального процесу.

Основні підходи в навчанні української мови як іноземної: інтуїтивний, свідомий, комунікативнодіяльнісний.

Рекомендована література:

Основна: 1–3, 7.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 12

Тема 5. Сучасні методи і способи навчання української мови як іноземної.

Поняття «метод навчання», їх класифікація. Загальнодидактичні методи навчання та їх місце в системі навчання української мови як іноземної. Прямі методи навчання української мови як іноземної: натуральний; аудіовізуальний; аудіолінгвальний; наочно-ситуативний. Свідомі методи навчання української мови як іноземної: граматико-перекладний; свідомо-практичний; свідомо-зіставний. Комбіновані методи навчання української мови як іноземної: комунікативний; інтегральний; комунікативноденотативний; активний. Інтенсивні методи навчання української мови як іноземної: сугестивний; мовчазний; емоційно-смысловий; активізації резервних можливостей особи; сугестокібернетичний інтегральний прискореного навчання дорослих; ритмопедія, реласопедія, гіпнопедія. Програмоване навчання української мови як іноземної .

Рекомендована література:

Основна: 1–5, 7.

Додаткова: 1,2, 3, 4, 5, 7, 8, 10

Тема 6. Прийоми навчання української мови як іноземної. Практичне застосування методів навчання української мови як іноземної:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- частково-пошуковий;
- дослідницький.

Граматики-перекладний. Усвідомлено-зіставний. Аудіолінгвальний. Аудіовізуальний. Усвідомлено-практичний. Комунікативний методи навчання української мови як іноземної. Прийоми ейдетики під час вивчення української мови як іноземної.

Прийоми навчання української мови як іноземної: показ, пояснення, аналогія, узагальнення, імітація, спостереження моделювання, аналіз, зіставлення, порівняння, трансформація, конструювання, комбінування, експеримент, контроль, самоконтроль.

Рекомендована література:

Основна: 1–5, 7.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9

Тема 7. Аспекти навчання української мови як іноземної. Лінгводидактичний та лінгвокраїнознавчий аспекти викладання української мови як іноземної.

Розвиток діалогічного мовлення студентів-іноземців.

Лінгводидактичний аспект навчання фонетики, лексики, граматики української мови як іноземної та різних видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо). Лінгвокраїнознавчий аспект навчання української мови як іноземної. Методична проблематика лінгвокраїнознавства (відбір одиниць і фактів, стереотипи поведінки та реалії країни, культурний компонент мовних одиниць). Мета лінгвокраїнознавчої роботи в процесі навчання. Концепція культурної грамотності.

Діалог-розпитування. Інтерв'ювання. З'ясування особливостей українського мовленнєвого етикету. Етапи підготовки: мотивація, засвоєння лексичного мінімуму професійної лексики, розвиток монологічного мовлення, моделювання професійної ситуації. Розподіл ролей і побудова усного діалогу (спонтанного або підготовленого). Побудова усного діалогу з письмовим заповненням фраз.

Рекомендована література:

Основна: 1–5,7.

Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9

Тема 8. Характеристика різновидів вправ і завдань у методичній системі навчання української мови як іноземної. Система вправ для формування навичок та умінь мовлення. Типи вправ. Навчання граматичного матеріалу.

Метод вправ. Рівень репродукції, рівень уміння, рівень трансформації. Система вправ. Інтерактивні вправи. Підготовчі вправи. Вступні вправи. Пробні вправи. Тренувальні вправи. Творчі вправи. Контрольні вправи. Вправи спрямовані на спостереження й аналіз мовних одиниць у зв'язному тексті. Конструювання зв'язних висловлень. Формування практичних умінь і навичок. Граматичний мінімум. Граматична структура. Граматичні навички. Зразок мовлення. Етапи формування репродуктивної граматичної навички. Етапи формування рецептивної граматичної навички.

Рекомендована література:

Основна: 2–5,6,7.

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5,6, 8, 9

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1, 2	
		кількість одиниць	кількість одиниць
Відвідування лекцій	1	10	10
Відвідування семінарських занять	1	5	5
Відвідування практичних занять	1	-	-
Робота на семінарському занятті	10	5	50
Робота на лабораторному занятті	1	5	5
Лабораторна робота (зокрема допуск, виконання, захист)	10	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35
Виконання модульної роботи	25	5	125
Виконання ІНДЗ	-	-	-
Разом		-	280
Максимальна кількість балів:	280		
Розрахунок коефіцієнта:	$280 / 60 = 4,6$		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота 1-4: Новітні педагогічні технології

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Сутність і основні категорії проблемного навчання.
2. Модульно-рейтингова система навчання.
3. Особливості використання педагогічних технологій у системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. Розробка різних типів вправ для використання в процесі вивчення української мови як іноземної.
4. Аналіз змісту навчальних планів, програм, підручників, посібників.

Завдання для самостійної роботи:

(Підготуйте проєкти у вигляді презентації)

1. Проаналізуйте зміст навчальних підручників, посібників з української мови як іноземної. Сформулюйте основні форми навчання з української мови як іноземної. Які основні вимоги до сучасного уроку з української мови як іноземної.

2. Створіть проспективний профайл групи іноземних студентів.
3. Підготуйте презентацію до розмовної теми для рівня B1. Запишіть аудіо\відео-діалог до однієї з розмовних тем.
4. Підготуйте для іноземних студентів навчальні матеріали з використанням ІКТ.

Самостійна робота 5-7. Форми організації навчання й контролю методики викладання української мови як іноземної

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Форми перевірки навчальних досягнень іношомовних студентів. Письмова та усна форми контролю.
2. Роль дидактичної гри в навчанні студентів-філологів.
3. Індивідуальна та самостійна робота студентів.

Завдання для самостійної роботи

(Підготуйте проєкти у вигляді презентації)

1. Складання тестів для контролю розуміння змісту прочитаного тексту.
2. Складання тестів для контролю граматичних тем.
3. Підготовка заняття з української мови як іноземної за власним планом відповідно до обраного етапу навчання, відповідного методу навчання та з використанням наочності.

Рекомендації до виконання завдань для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи необхідно виконати в повному обсязі й надсилати на корпоративну пошту; думки викладати лаконічно, точно, змістовно й обґрунтовано. У процесі підготовки завдань варто використати граматику української мови, користуватися словниками різних типів та довідниками.

Критерії оцінювання виконання студентами завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної» оцінюється за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу та творчого підходу. Студент самостійно працює з науковою літературою; оцінює комунікативні явища, професійні ситуації; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; креативно підходить до їх підготовки; має комунікативні вміння і навички; прагне до самовдосконалення і саморозвитку.

4 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід і втілює їх у практику. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень, прояву креативності й ініціативності.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її примітивно, без висвітлення власної

позиції; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але втілює їх у практику допускаючи грубі помилки та уникаючи використання фахової термінології.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно і за певним зразком. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але не втілює їх у практику; комунікативні вміння і навички мають низький рівень розвитку.

1 бал – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок, фраз і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами і робити власні висновки; не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; відсутній творчий компонент даного виду діяльності; комунікативні вміння і навички мають дуже низький рівень розвитку.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами і не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; майже відсутні творчі та комунікативні уміння і навички.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в робочих зошитах студентів або на окремих аркушах.

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Максимальна кількість балів -25.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт

21-25 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу та творчого підходу. Студент самостійно працює оцінює комунікативні явища, професійні ситуації; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; креативно підходить до їх підготовки; має комунікативні вміння і навички.

15-20 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент робить висновки; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід і втілює їх у практику. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень, прояву креативності й ініціативності.

9-14 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент не висвітлює власної позиції; володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід, але втілює їх у практику допускаючи грубі помилки та уникаючи використання фахової термінології.

3-8 балів – завдання модульної контрольної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно і за певним зразком. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки; володіє правилами написання та підготовки

виступів, доповідей, бесід, але не втілює їх у практику; комунікативні вміння і навички мають низький рівень розвитку.

0-2 бали – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок, фраз і позицій. Студент не вміє робити власні висновки; не володіє правилами написання та підготовки виступів, доповідей, бесід; відсутній творчий компонент даного виду діяльності; комунікативні вміння і навички мають дуже низький рівень розвитку.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної» здійснюється у формі *екзамену*.

До складання екзамену допускаються студенти, які відвідали всі лекційні та семінарські заняття, активно працювали, написали всі модульні контрольні роботи та виконали блок самостійної роботи.

Критерії оцінювання

Метою підсумкового контролю з дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної» є перевірка рівня засвоєння студентом всієї програми, яка включає, зокрема, чотири завдання: 2 теоретичних питання; 2 практичних завдання.

Кожне із цих чотирьох завдань оцінюється у межах *від 0 до 10 балів*.

9-10 балів студент отримує тоді, коли: грамотно і повно виконує відповідне завдання білета, дає правильне визначення понять; демонструє глибоке розуміння матеріалу; точно формулює свої думки і обґрунтовує їх; послідовно, зв'язно викладає матеріал, логічно міркує; виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, наводить приклади, порівнює, зіставляє, аналізує, узагальнює; володіє чистою літературною мовою, грамотно оформляє свою відповідь; вміє застосувати знання і навички у процесі складання конкретних методичних розробок. Може припуститися незначних технічних помилок;

7-8 балів ставиться за відповідне завдання тоді, коли робота виконана грамотно і повно, студент дає правильне визначення понять; демонструє глибоке розуміння матеріалу; точно формулює свої думки і обґрунтовує їх; послідовно, зв'язно викладає матеріал, логічно міркує; виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, наводить приклади, порівнює, зіставляє, аналізує, узагальнює; володіє чистою літературною мовою, грамотно оформляє свою відповідь; вміє застосувати свої знання і навички у процесі складання методичних розробок, проте під час відповіді припускається помилок (до 10-20%);

5-6 балів ставиться за завдання, коли студент знає і розуміє основні положення теми, але допускає певну кількість помилок (до 30-40%) під час виконання письмових завдань; не досить глибоко володіє матеріалом, допускає помилки при визначенні понять; у відповіді немає послідовності, чіткості, повноти; допущені деякі незначні помилки;

3-4 бали ставиться, коли студент недостатньо орієнтується в матеріалі, виявляє неповне розуміння теми; йому складно обґрунтувати думку, дібрати переконливі приклади; студент має проблеми із зв'язним мовленням, допускає суттєві помилки при виконанні завдань (50-60%);

1-2 бали ставиться, коли студент не орієнтується в матеріалі, виявляє нерозуміння теми, допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого матеріалу, слабо володіє зв'язним мовленням, допускає суттєві помилки у процесі виконання завдань (70-80%).

0 балів ставиться, якщо студент не брався за виконання завдання.

За екзамен виставляється підсумкова оцінка за виконання всіх чотирьох завдань у межах *від 0 до 40 балів*.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Українська мова як іноземна як окрема дисципліна. Цілі і зміст навчання української мови як іноземної.
2. Принципи викладання української мови як іноземної.
3. Методика як теорія навчання. Предмети і завдання методики.
4. Зв'язок з іншими науками. Інформативна основа навчання. Організація навчального матеріалу.
  5. Мовна основа навчання. Поняття мінімуму (лексичного, граматичного).
  6. Інструктивні основи навчання. Типологія правил в курсі УМІ.
  7. Сертифікаційні рівні в рамках української мови як іноземної. Державні стандарти.
  8. Програми навчання української мови як іноземної на різних рівнях.
  9. Загальна характеристика навчальних посібників в курсі УМІ.
  10. Поняття мовного досвіду і мовного вміння залежно від мети, рівня навчання.
  11. Види і форми мовленнєвої діяльності в практиці УМІ.
  12. Рецептивні види мовленнєвої діяльності в практиці УМІ.
  13. Продуктивні види мовленнєвої діяльності в практиці УМІ.
  14. Методика базової оцінки.
  15. Форми вільного і тестового контролю.
  16. Використання країнознавчого матеріалу в практиці навчання УМІ.
  17. Текст як особливий аспект лінгвокультурологічного аналізу.
  18. Види лінгвокраїнознавчого коментування.
  19. Аудиторне заняття як основна одиниця навчання. Цикл уроків-занять.
  20. Роль викладача в навчальному процесі.
  21. Форми аудиторної роботи зі студентами: лекція, практичні, лабораторні заняття, спецкурси, спецсемінари, спецпрактикуми.
  22. Традиційні й нетрадиційні методи навчання української мови як іноземної у вищих навчальних закладах.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична карта дисципліни «Методика викладання української мови як іноземної»

Разом: 150 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 10 год., лабораторні – 10, самостійна робота – 70 год., модульний контроль – 10 год., семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	I		II		III			IV	
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				
Назва модуля	ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ				ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ				
Кількість балів за модуль	113				167				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	
Дати									
Теми лекцій	Українська мова як об'єкт вивчення для іноземців. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасного вишу викладання української мови як іноземної. (1 бал)	Зв'язок методики викладання української мови як іноземної з іншими науками. Етапи процесу навчання української мови як іноземної. Рівні володіння української мови як іноземної. (2 бали)	Сучасні освітні технології в навчанні іноземних студентів гуманітарних спеціальностей. Рівні професійної компетентності викладача як інтегративна властивість особистості. (1 бал)	Принципи навчання української мови як іноземної. Загальнодидактичні та частководидактичні принципи навчання. Основні підходи в навчанні української мови як іноземної (1 бал)	Сучасні методи способи навчання української мови як іноземної. (1 бал)	Практичне застосування <i>методів</i> навчання української мови як іноземної. Прийоми навчання української мови як іноземної. (1 бал)	Аспекти навчання української мови як іноземної. Лінгводидактичний та лінгвокраїнознавчий аспекти викладання української мови як іноземної. Розвиток діалогічного мовлення студентів-іноземців. (1 бал)	Характеристика різновидів вправ і завдань у методичній системі навчання української мови як іноземної. Система вправ для формування навичок та умінь мовлення. Типи вправ. Навчання граматичного матеріалу. (2 бали)	
Теми семінарських занять	Українська мова як об'єкт вивчення для іноземців. Організація навчального (освітнього) процесу в умовах сучасного вишу викладання української мови як іноземної. (1+10=11б.)	Зв'язок методики викладання української мови як іноземної з іншими науками. Етапи процесу навчання української мови як іноземної. Рівні володіння української мови як іноземної. (1+10=11б.)		Принципи навчання української мови як іноземної. Загальнодидактичні та частководидактичні принципи навчання. Основні підходи в навчанні української мови як іноземної (10+1=11 б.)	Сучасні методи способи навчання української мови як іноземної. (10+1=11б.)	Практичне застосування <i>методів</i> навчання української мови як іноземної. Прийоми навчання української мови як іноземної. (10+1=11 б.)			
Теми лабораторних занять		Етапи процесу навчання української мови як іноземної. Рівні володіння української мови як іноземної	Сучасні освітні технології в навчанні іноземних студентів				Аспекти навчання української мови як іноземної. Лінгводидактичний та лінгвокраїнознавчий	Характеристика різновидів вправ і завдань у методичній системі навчання української мови як іноземної. Система вправ для формування навичок та умінь мовлення. Типи вправ. Навчання граматичного матеріалу.	

		іноземної. (1+10=11б.)	гуманітарних спеціальностей. Професійна компетентність викладача як інтегративна властивість особистості. (10+1=11 б.)				аспекти викладання української мови як іноземної. Розвиток діалогічного мовлення студентів-іноземців (10+1=11 б.)	(20+2=22 б.)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)		(5 балів)	(5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)
Підсумковий контроль				Екзамен				

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Антонів О. Підручники та посібники з української мови як іноземної. Серія: Теорія і практика викладання української мови як іноземної (у співавторстві із З. Мацюк). Вип. 1. Львів, 2004. 12 с.
2. Бей Л. Б. Проблеми викладання української мови різним категоріям іноземних студентів / Л. Б. Бей, О. М. Тростинська // Вісник Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна. 2017. № 12. С. 42–49.
3. Вишневецький О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб. / О. І. Вишневецький. – 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2011. 206 с.
4. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком / Данута Мазурик. Харків: Фоліо, 2017. 218 с
5. Синчак О. Яблуко : підручник з української мови як іноземної / Олена Синчак. Львів : Вид-во УКУ.2015. 360 с.
6. Туркевич О. Становлення терміносистеми методики викладання української мови як іноземної : монографія / Оксана Туркевич. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 220 с.
7. Швець Г.Д. Теорія і практика навчання української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей: монографія. Київ: Фенікс, 2019. 529 с.

Додаткова література

1. Алексеєнко І. В. Типологія уроків іноземної мови у старшій школі та її реалізація у змісті підручників // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць [ред. кол.; наук. ред. О. М. Топузов]. К. : Пед. думка, 2013. Вип. 13.
2. Бігич О. Б. Електронні засоби навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей // Наука і освіта : [спецвипуск] : проект д. пед. н. проф. Е.Е.Карпової «Вища освіта в сучасному суспільстві: шляхи оновлення та засоби реформування». 2011. № 6 / СП. С. 26-30. (Співавтори М.М.Волошинова, О.М.Метьолькіна, Я.В.Окопна).
3. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні // Іноземні мови. 2012. № 2. С. 19-30.
4. Мазурик Д. Державний стандарт з української мови як іноземної в термінах // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2016. Вип. 12. С. 121–125.
5. Мазурик Д. Способи визначення рівня володіння українською мовою як іноземною // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. Ч.ІІ. Львів, 2006. С.111–115.
6. Мазурик Д. Комплексний тест як різновид проміжного контролю знань // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2006. Вип.1. С.39–41.
7. Мазурик Д. Використання ілюстративних дескрипторів Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (РРЕ) в курсі УМІ // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Львів, 2007. Вип. 2. С.66–71.
8. Мацюк З. Методика викладання граматики української мови як іноземної: Програма спецкурсу для студентів філологічного факультету спеціалізації „Українська мова як іноземна”. Львів, 2008. 33 с.
9. Туркевич О. Методика викладання української мови як іноземної: системна організація термінів // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2012. № 733. С. 223–226.
10. Harmer J. How to Teach English : An Introduction to the Practice of English Language Teaching (With DVD) / Jeremy Harmer. – 2-nd ed. – London : Pearson Education Ltd., 2001. 190 p.
11. Rumyantsev O. Lingua ucraina. Corso teoretico-practico. Aracne, 2017. 495 p.

12. Thaine C. Teacher Training Essentials : Workshops for Professional Development / Craig Thane.
– Cambridge : Cambridge University Press ; Cambridge Copy Collection, 2010. 127 p.

Інформаційні ресурси

1. Електронний підручник з сучасної української мови:
<http://www.philolog.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
2. Нова мова: <http://www.novamova.com.ua>
3. Семенов О.М. Електронний навчально-методичний комплекс "Словесник".
4. <http://www.children.edu-ua.ne>.
5. Українська мова: Енциклопедія. – <http://litopys.narod.ru/ukrmova/um113.htm>
6. Українська мова в Інтернеті <http://www.novamova.com.ua>
7. Український тезаурус: http://www.geocities.com/hommah_chorny/
8. Уроки державної мови: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>
9. Урок української: http://www.t.kiev.ua/urok_ukrain/
10. Центр культури української мови: <http://centrkum.blogspot.com/>